

OUDE ANSICHTEN I

Jan van der Heijden

Kamp 'De Pan' in de Biltse Duinen

Deze ansichtkaart werd op 30 juli 1917 verstuurd naar de heer H. van den Krol in Numansdorp. Afzender was H. den Boer, die als militair geen postzegel hoefde te plakken. Links staat de belangwekkende mededeling: 'hier zijn geen eenden maar wel konijnen.' Den Boer was kennelijk kort van stof, want hij beperkte zich tot deze ene zin.

Het landschap van de Biltse Duinen met zandduinen, bos en hei was voor eenden weinig aantrekkelijk, terwijl konijnen er zich in hun element voelden. Begin juni 1916 werd het leven van de konijnen echter ruw verstoord. Er werd een smalspoor over de duinen aangelegd en met dit spoor werden vrachten hout aangevoerd. Daarmee werd een hele rij barakken gebouwd waarin keukens, latrines, wasgelegenheden en een kantine werden ondergebracht. Vervolgens werden honderden tenten opgezet. In twee weken tijd werd een groot militair oefenkamp gebouwd. De konijnen moesten hun domein tot het najaar delen met troepen infanteristen. Elke ochtend om zes uur werd de reveille geblazen. Een half uur later begon het ochtendappèl en vervolgens het ontbijt.

Van half acht tot half drie was de eigenlijke werkdag, bestemd voor exercities en andere oefeningen. Daarna had men een half uur de tijd voor de verzorging van de persoonlijke kleding en uitrusting, gevolgd door het middagappèl. Tussen drie en vier uur mocht men aardappels schillen, barakken schoonmaken enzovoort. Van vier tot vijf uur was het tijd om te eten en daarna kreeg men verlof tot het avondappèl om half elf.

De komst van de tentenkampen in Bilthoven was het gevolg van de Eerste Wereldoorlog. In augustus 1914 werd de mobilisatie afgekondigd. Er werd ook hard gewerkt aan versterking van de fortengordel rond Utrecht, een belangrijke schakel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Twee groepen waren verantwoordelijk voor de verdediging van de stad: de groep Blauwkapel in het noordoosten en de groep Lunetten in het zuidoosten. Voor oefeningen weken zij uit naar omliggende plaatsen. Twee van die oefenkampen lagen op Bilts grondgebied. Kamp 'De Pan' in de Biltse Duinen, een stuk ten zuidoosten van het huidige kampeerterrein, was bestemd voor infanteristen van de groep Lunetten. De manschappen van de groep Blauwkapel sloegen hun tenten op in het Heidepark, achter de villa's aan de Rubenslaan. In oktober / november werden de tenten afgebroken, maar de barakken bleven staan voor het volgende seizoen. In juni van het volgende jaar werden de tenten weer opgebouwd en hoorde men 's morgens om zes uur weer de reveille blazen. Het einde van de oorlog betekende tevens het einde van de oefenkampen. In 1919 keerden de militairen niet meer terug en kregen de konijnen eindelijk weer hun welverdiende rust.